

НЦПИ

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПРАВОВОЙ ИНФОРМАЦИИ
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И ПРАВО

ПРАВОВАЯ
ИНФОРМАТИЗАЦИЯ - 2018

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
VI МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ
(г. Минск, 17 мая 2018 г.)

МИНСК, 2018

УДК 340:004(082)
ББК 67я43
И74

Под общей редакцией кандидата юридических наук, доцента
Е. И. Коваленко

Рецензент кандидат юридических наук В. А. Шаршун

И74 **Информационные технологии и право : Правовая информатизация – 2018 : сб. материалов VI Междунар. науч.-практ. конф. (г. Минск, 17 мая 2018 г.) / Наци. центр правовой информ. Респ. Беларусь ; под общ. ред. Е. И. Коваленко. – Минск : Наци. центр правовой информ. Респ. Беларусь, 2018. – 560 с.**

ISBN 978-985-7087-90-7.

В издание включены материалы VI Международной научно-практической конференции «Информационные технологии и право (Правовая информатизация – 2018)», проведенной Национальным центром правовой информации Республики Беларусь 17 мая 2018 г. в г. Минске совместно с Верховным Судом Республики Беларусь, Министерством юстиции Республики Беларусь, Белорусской республиканской коллегией адвокатов, Белорусской нотариальной палатой, Национальной библиотекой Беларуси.

В публикациях сборника рассмотрены вопросы, касающиеся современного состояния и перспектив развития правовой информатизации и электронного государства, актуальные вопросы развития информатизации правосудия и исполнения судебных решений, информатизации адвокатской и нотариальной деятельности, актуальные вопросы развития центров доступа к законодательству на современном этапе и другие.

УДК 340:004(082)
ББК 67я43

ISBN 978-985-7087-90-7

© Составление, оформление. Национальный центр правовой информации Республики Беларусь, 2018

Уважаемые организаторы, участники и гости
VI Международной научно-практической конференции
«Информационные технологии и право
(Правовая информатизация – 2018)»!

От имени Администрации Президента Республики Беларусь поздравляю вас с открытием VI Международной научно-практической конференции, посвященной актуальным вопросам информатизации правовой сферы.

Информационные технологии затрагивают сегодня практически все сферы общественной жизни и служат основой для экономического и социального развития государства. Признавая огромный потенциал информатизации, Республика Беларусь проводит целенаправленную государственную политику по активному внедрению этих технологий в нашу жизнь, в том числе правовую сферу.

Сегодня в стране комплексно решены вопросы обеспечения юридических и физических лиц актуальной правовой информацией в электронном виде. Автоматизируется нормотворческий процесс, внедрено электронное официальное опубликование правовых актов, созданы интернет-сервисы, обеспечивающие публичное обсуждение правовых актов и оказание юридической помощи. Разрабатываются новые алгоритмы решения правовых задач, способствующие повышению правосознания и правовой культуры. Это лишь некоторые из инновационных проектов, имеющих важное значение для общества.

Не будет преувеличением назвать Национальный центр правовой информации – организатора конференции – лидером и экспертом в области внедрения информационных технологий в процессы правового взаимодействия в государстве, что неоднократно подтверждалось успешно реализованными проектами.

Проводимая с 2002 года Центром конференция по вопросам правовой информатизации – значимый вклад в развитие этих процес-

СОДЕРЖАНИЕ

Приветственное слово Мицкевича В.В.	3
Приветственное слово Коваленко Е.И.	5
Приветственное слово Авдеева А.Д.	9
Приветственное слово Рябовой А.Н.	11
Приветственное слово Синъхэй Юй	13
Приветственное слово Акимовой Г.И.	17

ПЛЕНАРНЫЕ ДОКЛАДЫ

Делендик Т.В. Информатизация нотариата в Республике Беларусь	19
Ипатов В.Д. Совершенствование законодательства о персональных данных	26
Калинкович В.Л. Актуальные вопросы использования информационно-коммуникационных технологий в деятельности судов	31
Лопатин В.Н. Информационная безопасность в электронном государстве.....	39
Peng Hui. The typical functions of judicial big data and artificial intelligence development: experience from China	50

СЕКЦИЯ 1

ПРАВОВАЯ ИНФОРМАТИЗАЦИЯ И ЭЛЕКТРОННОЕ ГОСУДАРСТВО: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

Абламейко М.С. Этапы становления и перспективы развития электронного государства Республики Беларусь	55
Андрошук В.В. Понятия и виды публичного обсуждения проектов нормативных правовых актов	60
Анцыповіч М.В. Філософска-прававая аснова электроннага ўрада	70
Арпентьевна М.Р. Технологизация и информатизация криминального профилирования и верификации	75
Бекета В.М. Опыт Национального центра правовой информации Республики Беларусь в сфере международного обмена правовой информацией	85
Богданович Н.А. Правовые аспекты формирования электронного уголовного дела: достоинства и недостатки (на примере зарубежного опыта).....	91
Брагой К.А. Электронное государство: правовые аспекты формирования и развития	96

Браусов А.М. К вопросу о совершенствовании электронной коммуникации в правовой системе Республики Беларусь.....	103
Василевич Г.А. Информационные технологии в ведомственном нормотворчестве и правоприменении.....	111
Василевич С.Г. Информационные технологии как средство повышения информационной открытости органов власти (российский опыт)	117
Гецэвіч Ю.С., Кірдун А.А. Выкарыстанне сістэм машыннага перакладу і сінтэзу маўлення для забеспячэння даступнасці заканадаўчых тэкстаў на розных мовах у Рэспубліцы Беларусь	123
Глинда А.И. Связи единства института юридической ответственности: классификация и учет при систематизации законодательства.....	129
Грошева З.В., Глебович Т.С. Программная сверка – одно из основных направлений совершенствования технологического процесса обработки правовых актов и документов правоприменительного характера.....	136
Губич М.В. Информатизация как тренд современной юридической науки: терминологический и языковой аспекты	143
Иванцова Ю.Г. О механизме совершенствования национального информационного законодательства	149
Івашкевіч В.А. Организация проведения общественного обсуждения проектов нормативных правовых актов в Беларуси и странах СНГ	154
Исманжанов А.А. Информация как объект гражданских прав: правовая доктрина и вызовы современности	160
Кирякова И.Н. Правовые аспекты использования современных информационно-коммуникационных технологий в процессе управления государством в Республике Беларусь.....	165
Киселёва Т.М. Теоретические основы применения инструментов электронного правительства в нормотворческой деятельности органов исполнительной власти	170
Коваленко Е.И. Актуальные вопросы развития государственной системы правовой информации Республики Беларусь в эпоху цифровой трансформации....	176
Коврижных А.В. Проблемы перевода юридических терминов на белорусский язык в терминологических ресурсах НЦПИ	186
Колодник Т.Д., Корнеев С.А., Лопатьевская Э.А. Использование облачных технологий для совершенствования образовательного процесса в высшей школе	191
Коржова И.В. Технология blockchain как инновационный способ защиты интеллектуальных прав	194
Короденко Е.Д. Профессиональные информационные интернет-порталы как быстрый и эффективный инструмент для качественной ежедневной работы специалистов организаций.....	198

периодичность размещения информации в сети Интернет, за исключением информации, размещаемой в форме открытых данных, сроки ее обновления, обеспечивающие своевременность реализации и защиты пользователями информацией своих прав и законных интересов, а также иные требования к размещению указанной информации.

Периодичность размещения в сети Интернет в форме открытых данных общедоступной информации о деятельности государственных органов и органов местного самоуправления, сроки ее обновления, обеспечивающие своевременность реализации и защиты пользователями своих прав и законных интересов, а также иные требования к размещению указанной информации в форме открытых данных определяются в порядке, установленном Правительством Российской Федерации.

Важной гарантией открытости работы коллегиальных государственных органов и коллегиальных органов местного самоуправления является то, что они обеспечивают возможность присутствия граждан (физических лиц), в том числе представителей организаций (юридических лиц), общественных объединений, государственных органов и органов местного самоуправления, на своих заседаниях, а иные государственные органы и органы местного самоуправления на заседаниях своих коллегиальных органов. Присутствие указанных лиц на этих заседаниях осуществляется в соответствии с регламентами государственных органов или иными нормативными правовыми актами, регламентами органов местного самоуправления или иными муниципальными правовыми актами.

Орган местного самоуправления, не имеющий возможности размещать информацию о своей деятельности в сети Интернет, обеспечивает пользователям информацией возможность ознакомиться с указанной информацией в помещениях, занимаемых этим органом местного самоуправления.

Полагаем, что российский опыт полезен для нашей национальной правовой системы. Его использование может содействовать болееному обеспечению права граждан на получение информации о деятельности органов государственной власти, что закреплено в статье 34 Конституции Республики Беларусь.

ВЫКАРЫСТАННЕ СІСТЭМ МАШЫННАГА ПЕРАКЛАДУ І СІНТЕЗУ МАЎЛЕННЯ ДЛЯ ЗАБЕСПЯЧЭННЯ ДАСТУПНАСЦІ ЗАКАНАДАЎЧЫХ ТЭКСТАЎ НА РОЗНЫХ МОВАХ У РЭСПУБЛІЦЫ БЕЛАРУСЬ

Гецэвіч Ю.С.

Загадчык лабараторы распознавання і сінтэзу маўлення Аб'яднанага інстытута праблем інфарматыкі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, кандыдат тэхнічных навук

Кірдун А.А.

Навуковы супрацоўнік лабараторы распознавання і сінтэзу маўлення Аб'яднанага інстытута праблем інфарматыкі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, кандыдат філалагічных навук

У дакладзе звяртаецца ўвага на аб'ёмнасць і комплекснасць паняцця «даступнасць заканадаўчых тэкстаў» і на адну з такіх найважнейшых яго ўласцівасцей, як усурымальнасць і зразумеласць ў бі- ці полілінгвальным грамадстве; робіцца кароткі агляд практикі нарматворчасці паводле ўжывання адной ці некалькіх моў у замежных краінах і ў Беларусі; разглядаюцца магчымасці машыннага перакладу на сایце <http://etalonline.by/> і апісваюцца магчымасці сэрвісу <http://www.corpus.by/> у мэтах лінгвістычнай апрацоўкі тэкстаў.

Доўгі час у юрыдычным дыскурсе аб даступнасці заканадаўчых тэкстаў (нарматыўных актаў) толькі ўзгадвалася. Рабілася гэта звычайна ў кантэксце агульных патрабаванняў да якасці іх моўнага выкладу. Напрыклад, у Законе Рэспублікі Беларусь ад 10 студзеня 2000 года «Аб нарматыўных прававых актах Рэспублікі Беларусь» (далей – Закон аб НПА) у ліку патрабаванняў да мовы дакументаў вызначаны і такія, як яе яснасць, прастата і даступнасць [1]. На сучасным этапе ў навуковай юрыдычнай літаратуры паняцце «даступнасць заканадаўчых тэкстаў» / «даступнасць заканадаўства» атрымала асэнсаванне і ўжо звязваецца не толькі з якасцю вербалнага адлюстравання нормы, але і з публічнасцю нарматворчай і правапрымяняльной дзейнасці, сістэматызацыяй заканадаўства, афіцыйным растлумачэннем зместу нарматыўных актаў, а таксама ўсімі мерамі і сродкамі, якія забяспечваюць належнае існаванне права. На думку І.П.Сідарчук, у разглядаемым паняцці можна выдзеліць два ўзорыні – уяўленні дзяржавы аб даступнасці і ўяўленні ўдзельнікаў праваадносін аб гэтай катэгорыі. «Заканадаўства адрасавана ўсім – як грамадзянам, так і асобам, якія маюць спецыяльныя веды ў галіне права. Яно павінна быць зразумелым, публічным, зручным, выражаным у адпаведных формах, уяўляць каштоўнасць для грамад-

ства. Даступным будзе такое заканадаўства, калі ацэнкі ў яго даступнасці з боку дзяржавы і ўдзельнікаў праваадносін супадуць» [2, с. 92].

У сувязі з вышэйсказанным неабходна звярнуць увагу яшчэ на адну вельмі важную акалічнасць. Забеспечэнне даступнасці заканадаўства для кожнага грамадзяніна – гэта фактычна канчатковая мэта працэсу ўдасканалення заканадаўства ў любой прававой дзяржаве. Аднак гэтая мэта заўсёды будзе заставацца недасягальнай без уліку моўнай сітуацыі ў краіне, без арыентавання на адрасата прававой інфармацыі як на моўную асобу. Інакш кажучы, якім бы ні быў заканадаўчы тэкст дасканала апрацаваным з пункту погляду дакладнасці, лагічнасці, яснасці і г.д., як бы добра не былі забяспечаны ўсе неабходныя ўмовы для азнаямлення з ім грамадзян і дзяржаўных органаў, даступнасць гэтага тэксту ўсё роўна не будзе поўнай (не для ўсіх), калі ён створаны і існуе на адной мове ў бі- ці полілінгвальным грамадстве. Адсюль вынікае, што ў нарматворчай дзейнасці пытанне аб колькасці моў, на якіх павінен быць апублікаваны той ці іншы нарматыўны акт, з'яўляецца ключавым і павінна вырашыцца ў першую чаргу.

У Рэспубліцы Беларусь, нягледзячы на дзяржаўнае двухмоўе, пераважная большасць заканадаўчых дакументаў рэалізавана толькі на адной мове. У прыватнасці, з 26 кодэксаў Рэспублікі Беларусь, тэксты якіх прадстаўлены сёння на Нацыянальным прававым Інтэрнэт-партале Рэспублікі Беларусь «Pravo.by», 25 апублікаваны толькі па-руску, 1 – толькі па-беларуску (Кодекс Рэспублікі Беларусь аб культуры). Гэта тлумачыцца тым, што згодна з артыкулам 63 Закона аб НПА афіцыйнае апублікаванне адбываецца на той мове, на якой яны былі прынятыя. Як адзначае начальнік упраўлення рэдакцыйна-выдавецкіх работ Нацыянальнага цэнтра прававой інфармацыі Рэспублікі Беларусь Н.В. Судзілоўская, «закон павінен прымацца адначасова і на рускай, і на беларускай мовах, толькі тады беларускі варыянт можна лічыць афіцыйным перакладам. Кодекс Рэспублікі Беларусь аб культуры прымаўся на беларускай мове, таму на ёй і апублікаваны» [3].

Зробім адступленне і адзначым, што моўная сітуацыя, якая склалася ў Беларусі, не ўнікальная. Больш чым адна дзяржаўная (або афіцыйная) мова замацаваны ў заканадаўствах шматлікіх краін, але перш за ўсё варта звярнуць увагу на вопыт рэгулювання пытання двухмоўя ў прававой сферы ў Ірландыі і Фінляндый. Гісторыі фарміравання двухмоўя ў гэтых краінах маюць пэўнае падабенства з гісторыяй развіцця моўнай сітуацыі ў Рэспубліцы Беларусь.

У Рэспубліцы Ірландыя афіцыйнымі з'яўляюцца ірландская і англійская мовы. У адпаведнасці з артыкулам 25 Канстытуцыі гэтай дзяржавы прэзідэнт абавязаны падпісаць абодва моўныя варыянты любога

законапраекта, прынятага парламентам на дзвюх мовах. Калі прэзідэнт падпісвае тэкст толькі на адной з афіцыйных моў, то павінен быць зроблены афіцыйны пераклад гэтага тэксту на другую афіцыйную мову. Пасля падпісання прэзідэнт ажыццяўляе прамульгацыю закона шляхам апублікавання «па яго распараджэнні паведамлення ў Iris Oifigiúil аб тым, што законапраект стаў законам». У выпадку розначытання версіі на нацыянальной мове мае прыярытэт.

У адпаведнасці з § 79 Канстытуцыі Фінляндіі законы і іншыя важныя дакументы гэтай дзяржавы прымаюцца і публікуюцца на шведскай і фінскай мовах.

У Рэспубліцы Кіпр афіцыйнымі мовамі з'яўляюцца грэчаская і турэцкая. У адпаведнасці з артыкулам 3 Канстытуцыі гэтай дзяржавы заканадаўчыя, выканаўчыя і адміністрацыйныя акты і дакументы складаюцца на абеддзвюх афіцыйных мовах і публікуюцца на іх у афіцыйнай газеце рэспублікі.

Канстытуцыйны акт Канады 1982 года замацаваў у якасці афіцыйных англійскую і французскую мовы. У адпаведнасці з артыкулам 18 гэтага дакумента законы, архіўныя матэрыялы, справаздачы і пратаколы пасяджэнняў парламента публікуюцца на англійскай і французскай мовах і абедзве рэдакцыі маюць аднолькавую афіцыйную сілу. Афіцыйнае выданне Канады Canada Gazette друкуецца штотыднёва на англійскай і французскай мовах.

Вялікі вопыт афіцыйнага апублікавання накоплены ў краінах СНД. Так, артыкул 37 Закона Рэспублікі Казахстан ад 6 красавіка 2016 года «Аб прававых актах» устанаўлівае, што «першае афіцыйнае апублікаванне нарматыўных прававых актаў павінна быць ажыццёўлена адначасова на казахскай і рускай мовах на працягу трыццаці каляндарных дзён пасля дня іх уступлення ў сілу» [4]. Для ўстанаўлення аўтэнтычнасці тэкстаў праектаў законаў на казахскай і рускай мовах праводзіцца навуковая лінгвістычная экспертыза (далей – НЛЭ). Таксама аб'ектам НЛЭ з'яўляюцца пастановы Урада Рэспублікі Казахстан, пратаколы, дагаворы і іншыя нарматыўныя дакументы. НЛЭ праводзіцца на наступных стадыях распрацоўкі законапраектаў: да ўнісення ва Урад Рэспублікі Казахстан пасля ўзгаднення з дзяржаўнымі органамі; да ўнісення Урадам на разгляд Парламента пасля ўстаранення заўваг Адміністрацыі Прэзідэнта. Пры гэтым дзяржаўныя органы-распрацоўшчыкі пасля ўзгаднення законапраекта з Адміністрацыяй Прэзідэнта павінны прадстаўляць апошнюю версію законапраекта ў дзяржаўную ўстанову «Інстытут заканадаўства Рэспублікі Казахстан» для правядзення паўторнай НЛЭ. Арганізацыя правядзення НЛЭ ўскладзена на Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Казахстан.

Такім чынам, нават кароткі і далёка няпоўны агляд замежнага во-
пытау сведчыць аб tym, што афіцыйнае апублікаванне законаў дзяржа-
вы можа ажыццяўляцца не толькі на адной мове. Пры гэтым праблема
аўтэнтыфікацыі тэкстаў можа вырашацца двумя шляхамі. У першым
выпадку тэксты закона, апублікаваныя на розных мовах, лічацца аўтэн-
тычнымі, маюць афіцыйнае значэнне і з'яўляюцца раўнапраўнымі
паміж сабой. Другі варыянт – адзін тэкст закона лічыцца аўтэнтычным,
а яго тэксты, апублікаваныя на іншых мовах, носяць даведачны харак-
тар і не маюць афіцыйнага значэння.

Вяртаючыся да пытання нарматворчасці ў Рэспубліцы Беларусь,
адзначым, што на сённяшні момант у заканадаўстве ёсьць усе прававыя
прадпасылкі як для першага, так і другога варыянта рэалізацыі закана-
даўчых тэкстаў на некалькіх мовах. Справядлівай з'яўляецца заўвага
члена-карэспандэнта Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, загадчы-
ка кафедры канстытуцыйнага права БДУ Р.А. Васілевіча аб tym, што
тут больш пытанняў у менталітэце, у звыклых падыходах, чым у хібах
у заканадаўстве [5].

Аналіз зместу дыскусій адносна практычнай рэалізацыі ў Беларусі
дзяржаўнага двухмоўя (у tym ліку і ў прававой сферы), якія ў 2017–
2018 гадах мелі месца на розных пляцоўках і ў якіх прынялі ўдзел дэ-
путаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу і прадстаўнікі ор-
ганаў дзяржаўнага кіравання, вядучыя вучоныя і педагогічныя работні-
кі [3; 5], дазваляе зрабіць высновы: 1) тое, што ўсе заканадаўчыя тэк-
сты павінны распрацоўвацца, абмяркоўвацца і зацвярджацца на дзвюх
дзяржаўных мовах, з'яўляюцца агульнапрызнаным і не сустракае пярэ-
чанняў у ўдзельнікаў дыскусіі; 2) выбар мовы(оў) законапраектаў
сёння цалкам залежыць ад волі і магчымасцей суб'екта права закана-
даўчай ініцыятывы; 3) адным з асноўных фактараў, што стрымліва-
юць практычнае забеспечэнне двухмоўя ў прававой сферы Рэспублікі
Беларусь, з'яўляецца нявырашанасць праблемы якаснай і хуткай лінгві-
стычнай апрацоўкі значнага аб'ёму тэкставага матэрыялу. Сказанае
сведчыць аб актуальнасці пытання аб якасным машынным перакладзе.

Атрымаць неафіцыйную беларускамоўную версію рускамоўнага
норматыўнага акта або неафіцыйную рускамоўную версію белару-
скамоўнага норматыўнага акта сёння магчыма звярнуўшыся на сайт
Нацыянальнага цэнтра прававой інфармацыі Рэспублікі Беларусь
«ЭТАЛОН-ONLINE» (www.etalonline.by), у сістэме якога інтэграваны
модуль «Перакладчык». З дапамогай гэтага модуля пераклад ажыц-
цяўляецца амаль імгненна, а яго якасць дазваляе ў цэлым зразумець
сэнс дакумента. Асобныя сказы або асобныя фрагменты, перакладзеныя
на беларускую мову, і ўвогуле можна ахарактарызаваць як дасканалыя

з пункту погляду формы (графічны і арфаграфічны воблік слоў) і зме-
сту (сэнсавая дакладнасць). Аднак на ўзоруні ўсяго тэксту пераклад мае
тыва ж хібы, што ўзнікаюць і пры выкарыстанні іншых вядомых
машынных перакладчыкаў (Google Translate, PROMT). Найперш звяр-
тае на сябе ўвагу сэнсавая нераўнацэннасць лексічных адзінак
або сінтаксічных канструкцый зыходнай рускай мовы і мовы-
транслятара, напрыклад (руская лексема – прапанаваная «Пераклад-
чыкам» лексема – правільны адпаведнік): *этот* – *гэты* – *дадзены*;
отношения – *дачыненні* – *адносіны*; *настоящий* – *сапраўдны* –
дадзены; *управлениями (отделами)* по труду – *кіраваннямі (аддзе-
ламі)* па працы – *управленнямі (аддзеламі)* па працы; *законодатель-
ством, действующим на ее территории* – *заканадаўствам, якое дзее
на яе тэрыторыі* – *заканадаўствам, якое дзейнічае на яе тэрыто-
риі*; *работниками, состоящими в близком родстве* – *работнікамі,*
якія складаюцца ў блізкім сваяцтве – *работнікамі, якія знаходзяцца
у блізкім сваяцтве*; *ответственных за соблюдение законности –
адказных за прытрымлівание законнасці – адказных за захаванне
законнасці і іншыя*). Менавіта таму пострэдагаванне тэкстаў лінгвіс-
там – гэта неабходная праца, якая можа быць аптымізавана пры дапа-
мозе праграмнага забеспечэння corpus.by [6], распрацаванага супра-
цоўнікамі лабараторыі распазнавання і сінтэзу маўлення АІПІ НАН
Беларусі. У прыватнасці, пры перакладзе тэкстаў кодэксай Рэспублікі
Беларусь карыснымі з'яўляюцца алгарытмы сістэмы праверкі правіль-
насці напісання слоў, статыстычнай і даведачнай інфармацыі аб сім-
валах у тэксле, статыстыкі ўжывання адвольных сімвальных паслядоў-
насцей у электронным тэксле, пошуку і выпраўлення памылак у напі-
санні літар «у» і «ў», распазнавання і вылучэння ў тэксле амографаў.

У заключэнне трэба адзначыць, што машынны перакладчык можа
быць удасканалены, калі ён зможа пастаянна напрацоўваць навыкі
у адной і той жа прадметнай вобласці, грунтуючыся на правілах,
што выбіраюцца з зададзеных крыніц інфармацыі. З удасканаленнем
 машыннага перакладчыка пачне вырашацца і праблема забеспечэн-
ня даступнасці заканадаўства для носьбітаў розных моў, а гэта – адна
з галоўных задач, што вырашаецца ў любой дзяржаве ў мэтах інфарма-
цыйнай бяспекі, якая, у сваю чаргу, з'яўляецца найважнейшым склад-
нікам нацыянальнай бяспекі.

СПІС ВЫКАРЫСТАНЫХ КРЫНІЦ

1. О нормативных правовых актах Республики Беларусь [Электронный ресурс] : Закон Республики Беларусь, 10 янв. 2000 г., № 361-З // ЭТАЛОН-ONLINE. – Режим доступа: http://etalonline.by/?type=text®num=h10000361#load_text_none_1_1. – Дата доступа: 02.05.2018.

2. Сидорчук, И. П. Доступность законодательства как теоретическая и практическая проблема / И. П. Сидорчук // Проблемы управления. – 2007. – № 1 (22). – С. 89–95.
3. Нікалаеў, Н. Ці перакладуць на беларускую мову Кодэкс аб адукцыі? / Н. Нікалаеў [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://iml.basnet.by/be/naviny/02-03-2017-ci-pierakladuc-na-bielaruskuju-movu-kodeks-ab-adukacyi>. – Дата доступу: 03.05.2018.
4. О правовых актах [Электронный ресурс] : Закон Респ. Казахстан, 6 апр. 2016 г., № 480-В : с изм. и доп. по состоянию на 11.07.2017 г. // Режим доступа: https://online.zakon.kz/document/?doc_id=37312788#pos=0;0. – Дата доступа: 04.05.2018.
5. Пуставіт, В. Наколькі забяспечана роўнасць заканадаўства па-руску і па-беларуску абмеркавалі падчас круглага стала / В. Пуставіт [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://pravo.by/novosti/obshchestvenno-politicheskie-i-v-oblasti-prava/2018/aprel/28626/>. – Дата доступу: 03.05.2018.
6. Corpus.by [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://www.corpus.by/>. – Дата доступа: 04.05.2018.

СВЯЗИ ЕДИНСТВА ИНСТИТУТА ЮРИДИЧЕСКОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ: КЛАССИФИКАЦИЯ И УЧЕТ ПРИ СИСТЕМАТИЗАЦИИ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА

Глинда А.И.

Аспирант Белорусского государственного университета,
магистр юридических наук

В условиях построения информационного общества возрастает необходимость в исследовании системных связей, так как эти связи лежат в основании системы права и позволяют наметить путь систематизации законодательства. Одним из объектов системного правового анализа является институт юридической ответственности. Указанный институт пронизан в своем строении внутренними связями единства, которые описаны в работе.

Успешное формирование и совершенствование системы законодательства предполагает учет места в системе права положений специфического, преимущественно охранительно-обеспечительного, функционального назначения. Нахождение этого места должно осуществляться на основе глубинного осмысливания внутреннего строения института юридической ответственности с позиций системного подхода, который «исходит из того, что специфика сложного объекта (системы) не исчерпывается особенностями составляющих его элементов, а коренится прежде всего в характере связей и отношений между определенными элементами» [1, с. 168].

Следует проводить различие между понятием первичного элемента системы права и понятием первичного элемента отдельной ее структуры [2, с. 3]. Так, при анализе связей института юридической ответственности мы исходим из представления о том, что комплексный межотраслевой институт юридической ответственности неоднороден по своему составу и включает составляющие разных отраслей права разного объема, взаимодействующих по внутреннему и внешнему направлениям.

Рассмотрим те системные связи, которые обеспечивают внутреннюю согласованность и эффективность института юридической ответственности, т.е. относятся к типу связей единства.

Для того чтобы конкретизировать связи единства, выделим в составе института юридической ответственности отдельные группы норм. Эти группы разного объема, что определяет их место в системе права. Так, одна группа представлена целыми отраслями права – уголовное право, административно-деликтное право; другую составляют крупные субинституты ответственности в отраслевой структуре права (граж-